

CUMHURİYET’İN 100. YILINDA SANAT VE EDEBİYAT KANONU

Türkiye’de son 20 yıldır yeni bir yaklaşımla tartışılmaya başlanan kanon, Antik Yunan’dan itibaren dolaşımdaki bir kavram olsa da bugün Ortaçağ’daki dini anlamından büyük oranda sıyrılarak seküler ve beşeri bir niteliğe bürünmüş, özellikle sanat ve edebiyat alanına özgülenmiştir. Edebiyat ve sanat kanonları, ulusal kültür açısından “kıymetli yapıtlar” listesi oluşturarak sürekli dolaşımda kalması arzulanan yapıtların toplum tarafından benimsenmesini sağlar ve bu sayede ulusal kolektif belleği kurmaya imkân verir. Her ne kadar seçilmiş yapıtların tartışmaya yer vermeyecek biçimde estetik üstünlükleriyle kanona girdiği kabul edilse de, inşa süreçlerine doğrudan tanıklık edildiğinde kanonlar hayli tartışmalı hale gelir. Özellikle 1960’lardan itibaren doğrudan “kanon” kavramı kullanılmasa da, postkolonyalist ve feminist yaklaşımlarla yerleşik kabul edilen yapıtların kanonlaşma süreçleri incelenerek ve çepere itilmiş sanatçılara işaret edilerek kanona itirazlar dile getirilmiştir.

Sanat ve sanat tarihi –her bir disiplinin kendi içinde yaptığı şekilde– Avrupa’nın modern düzenine göre ilerlemeci ve evrimsel temelli bir büyük anlatıyı kodifiye etti. Türkiye’de de bu anlatıya entegre olma gayreti, modernleşme sürecinde kendine has oluşmuş sanat çizgisi ve bu doğrultuda oluşturulmuş sanat tarihinin Türkiye’de kanon oluşumunu, son birkaç on yılın post-kolonyal, toplumsal cinsiyet odaklı ve/veya küresel modernleşmeci teoriler ekseninde yeniden incelemeye değer kıldığını söyleyebiliriz.

Edebiyat alanında ise Cumhuriyet’in ilanından bugüne özellikle ulusal kültür yaratmak amacıyla bir edebiyat kanonu kurmak için yoğun bir çaba verildi. Ancak bu çabaların sonuç verip vermediği, edebiyat kanonu oluşturulup oluşturulamadığı tartışılmaya devam ediyor. Türkiye’nin kendine özgü kültürel tarihinin ve toplumsal yapısının bir izdüşümü olarak kanon mücadelesinin hayli parçalı ve dönem dönem sert tartışmalara sahne olduğunu gözlemliyoruz. Edebiyat müfredatı ile edebiyat alanı arasındaki kesişimin hayli bir dar alanla sınırlı kalması, kültürel mirasın niteliği hakkındaki farklılaşma nedeniyle Türkçenin klasikleri üzerinde uzlaşamaması ve estetiğin özerk bir alan olarak kabulüne gösterilen direnç Türkiye’de edebiyat kanonunun konumunu doğrudan belirledi, belli noktalarda belirlemeye de devam ediyor.

Bu sempozyum, Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanından bugüne kadar geçen yüz yıllık süreçte sanat ve edebiyat alanlarında kanonlar, kanonların dışında bırakılanlar, kanonik mücadeleler,

paradigmalar, dönüşüm ve süreklilikler ile bunların içinde gerçekleştiği toplumsal, kurumsal ve entelektüel ağ üzerinden Türkiye’deki düşünsel yapıya eleştirel bir bakışı amaçlamaktadır.

Aşağıdaki sorun ve konuların ele alınacağı bu sempozyum için kanon, kanon mücadelesi, tekil düzeyde kanonik metin ve figürlere odaklanan metodolojik ve ampirik/tarihsel boyutu öne çıkaran özgün çalışmalar beklenmektedir:

- Kanonun Türkiye’de tanımlanma ve algılanma biçimleri,
- Türkiye’de sanat ve edebiyat alanında kanonlar,
- Uluslaşma, modernizm, ilerlemecilik ve kanonlaşma
- Kanon, tarihyazımı ve disiplinlerarasılık
- Şarkiyatçılık ve garbiyatçılık
- Kanona müdahaleler (toplumsal cinsiyet, post-kolonyalizm)
- Cumhuriyet Türkiye’inde sosyal bilimlerin kurumsallaşması ve tarihyazımı
- Sanatçı ve yazar grupları, entelektüel mahfiller
- Müzeler, klasikler, kataloglar, antolojiler,
- Yapıtın toplumsal dolaşımı: Galeriler, dergiler, yayınevleri,
- Kanonu kuranlar: Eleştirmenler, akademisyenler, koleksiyonerler, okurlar,
- “Resmî” kanon: Müfredat,
- Akademi, üniversite ve kanon,
- Beğeni, estetik kıymet ve kanon.

Sempozyuma katılmak için bildiri özetlerinizi 1 Eylül 2023 tarihine kadar kanonsempozyumu@msgsu.edu.tr adresine iletebilirsiniz.

Ön değerlendirmeden geçip bilim kurulu tarafından kabul edilen bildiriler 30 Eylül 2023’te, sempozyum programı 15 Ekim 2023’te ilan edilecek, sempozyum 23-24 Kasım 2023’te Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde yapılacaktır.

Düzenleme Kurulu

Ali Kayaalp (MSGsÜ, Sanat Tarihi Bölümü)

Mertkan Karaca (MSGsÜ, Sanat Tarihi Bölümü)

Yalçın Armağan (MSGsÜ, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. **Burcu Pelvanoğlu** (MSGsÜ, Sanat Tarihi)

Prof. Dr. **Günsel Renda** (Koç Üniversitesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi)

Prof. Dr. **Gökhan Tunç** (Anadolu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Prof. Dr. **Hanife Koncu** (MSGSÜ, Türk Dili ve Edebiyatı)

Prof. Dr. **Muharrem Dayanç** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Prof. Dr. **Sibel Yardımcı Yalçın** (MSGSÜ, Sosyoloji)

Prof. Dr. **Orhan Tekelioğlu** (Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı)

Prof. Dr. **Şehnaz Tahir Gürçağlar** (Boğaziçi Üniversitesi, Çeviribilimi)

Prof. Dr. **Tomris Elvan Altan** (ODTÜ, Mimarlık)

Prof. Dr. **Zeynep İnankur** (MSGSÜ, Sanat Tarihi)

Doç. Dr. **Ayşe Hazar Köksal** (Özyeğin Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım)

Doç. Dr. **F. Zeynep Bilge** (MSGSÜ, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

Doç. Dr. **Pelin Aslan Ayar** (Kocaeli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Dr. Öğr. Üyesi **Altuğ Yayla** (Samsun Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Dr. Öğr. Üyesi **Ceyhan Arslan** (Koç Üniversitesi, Karşılaştırmalı Edebiyat)

Dr. Öğr. Üyesi **E. Osman Erden** (MSGSÜ, Sanat Tarihi)

Dr. Öğr. Üyesi **İrfan Karakoç** (Ç. Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Dr. Öğr. Üyesi **M. Şerif Eskin** (İstanbul Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Dr. Öğr. Üyesi **Murat Cankara** (A. Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı)

Dr. Öğr. Üyesi **Servet Gündoğdu** (Köln Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi **Zeki Coşkun** (MSGSÜ, Sanat Tarihi)

Dr. **Esra Dicle** (Boğaziçi Üniversitesi)